

GWEITHDREFN I DDELIO Â HONIADAU A WNAED YN ERBYN CYNGHORWYR AC A GYFEIRIWDYD AT Y PWYLLGOR SAFONAU

Rhagarweiniad

1. Mae'r ddogfen hon yn gosod y weithdrefn fydd Pwyllgor Safonau'r Cyngor yn ei dilyn, lle mae hynny'n ofynnol, i wneud penderfyniadau ynghylch ymddygiad y Cyngorwyr yn dilyn ymchwiliadau gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru neu Swyddog Monitro'r Cyngor o dan Ran III Deddf Llywodraeth Leol 2000 a'r rheoliadau cysylltiedig. Os oes gwrthdaro rhwng y ddogfen hon ac unrhyw ofynion statudol, y gofynion statudol fydd yn trechu.

Dehongliad

2. Yn y weithdrefn hon:
 - (a) mae 'y Ddeddf' yn golygu Deddf Llywodraeth Leol 2000
 - (b) mae 'y Cyngor' yn golygu Cyngor Sir Ddinbych
 - (c) mae 'y Cod Ymddygiad' yn golygu'r cod ymddygiad i aelodau a fabwysiadwyd gan y Cyngor neu'r cynghorau cymuned yn ardal y Cyngor yn 2008 yn unol ag adran 51 y Ddeddf, gan gynnwys unrhyw ddiwygiadau
 - (ch) mae 'yr Achwynydd' yn golygu unrhyw un a wnaeth unrhyw honiad a arweiniodd at yr ymchwiliad
 - (d) mae'r 'Swyddog Ymchwilio' yn golygu'r person a gynhaliodd ymchwiliad i unrhyw gyhuddiad honedig o'r Cod Ymddygiad ac a luniodd yr adroddiad ymchwilio, naill ai'r Ombwdsmon (neu berson sy'n gweithredu ar ei ran/ei rhan) neu'r Swyddog Monitro neu'r Dirprwy Swyddog Monitro.
 - (dd) mae 'adroddiad ymchwiliad' yn golygu adroddiad ar ganlyniad ymchwiliad i unrhyw doriad honedig o'r Cod Ymddygiad a luniwyd naill ai gan yr Ombwdsmon o dan adran 71(2) y Ddeddf neu gan y Swyddog Monitro o dan y Rheoliadau.
 - (e) mae 'yr Aelod' yn golygu unrhyw un sy'n destun ymchwiliad i unrhyw doriad honedig o'r Cod Ymddygiad
 - (f) mae 'y Swyddog Monitro' yn golygu bod y swyddog am y tro'n cael ei benodi gan y Cyngor o dan adran 5 Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989
 - (ff) mae 'yr Ombwdsmon' yn golygu Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

(g) mae 'y Rheoliadau' yn golygu Rheoliadau Ymchwiliadau Llywodraeth Leol (Swyddogaethau Swyddogion Monitro a Phwyllgorau Safonau) (Cymru) 2001 fel y'u diwygiwyd

(ng) mae 'y Swyddog Safonau' yn golygu'r swyddog am y tro sy'n cael ei benodi gan y Cyngor i gefnogi gwaith y Pwyllgor Safonau.

Crynodeb o'r weithdrefn

3. O dan adran 69 y Ddeddf, gallai'r Ombwdsmon ymchwilio i unrhyw doriad honedig o'r Cod Ymddygiad gan aelodau neu aelodau cyfetholedig (neu gyn aelodau neu gyn aelodau cyfetholedig) y Cyngor neu gyngor cymuned yn ardal y Cyngor.
4. O dan adran 70(4) y Ddeddf, lle mae'r Ombwdsmon yn gorffen y fath ymchwiliad cyn iddo gael ei gwblhau, gallai ef neu hi gyfeirio'r materion sy'n destun yr ymchwiliad at y Swyddog Monitro. Bydd y Swyddog Monitro'n ymchwilio i faterion wedyn yn unol â'r Rheoliadau cyn rhoi adroddiad ac, os yn briodol, bydd yn gwneud argymhellion i'r Pwyllgor Safonau.
5. Neu, o dan adran 71(2) y Ddeddf, lle mae'r Ombwdsmon yn penderfynu ar ôl ymchwilio bod hynny'n briodol, bydd ef neu hi'n llunio adroddiad ar ganlyniad yr ymchwiliad ac yn ei anfon at y Swyddog Monitro a Phwyllgor Safonau'r Cyngor. Bydd y Swyddog Monitro'n ystyried adroddiad yr Ombwdsmon wedyn yn unol â'r Rheoliadau, cyn, os bo'n briodol, gwneud argymhellion i'r Pwyllgor Safonau.
6. Bydd y Pwyllgor Safonau wedyn yn gwneud penderfyniad cychwynnol naill ai:
 - (a) nad oes tystiolaeth o unrhyw fethiant i ufuddhau i'r Cod Ymddygiad; neu
 - (b) dylid rhoi cyfle i'r Aelod wneud sylwadau, naill ai ar lafar neu ar bapur.
7. Lle rhoddir cyfle i'r Aelod wneud sylwadau, bydd y Pwyllgor Safonau'n galw gwrandawriad i ystyried unrhyw ymateb a wnaed gan yr Aelod a rhaid iddo benderfynu o dan reoliad 9(1) y Rheoliadau naill ai:
 - (a) nad oes tystiolaeth o unrhyw fethiant i ufuddhau i'r Cod Ymddygiad ac felly nid oes angen cymryd unrhyw gamau,
 - (b) mae'r Aelod wedi methu ufuddhau i'r Cod Ymddygiad ond nad oes angen cymryd unrhyw gamau mewn perthynas â'r methiant hwnnw

- (c) mae'r Aelod wedi methu ufuddhau i'r Cod Ymddygiad a dylid ei geryddu, neu
- (ch) mae'r Aelod wedi methu ufuddhau i'r Cod Ymddygiad a dylai gael ei wahardd dros dro neu ei wahardd yn rhannol rhag bod yn aelod neu'n aelod cyfetholedig o'i (h)awdurdod am gyfnod heb fod yn fwy na chwe mis

a chymryd unrhyw gam o'r fath yn unol â hynny.

Ymchwiliadau gan y Swyddog Monitro (atgyfeiriadau o dan adran 70(4) y Ddeddf)

8. Lle mae'r Ombwdsmon yn gorffen ei ymchwiliad cyn iddo gael ei gwblhau ac yn cyfeirio'r materion sy'n destun yr ymchwiliad at y Swyddog Monitro o dan adran 70(4) y Ddeddf, rhaid i'r Swyddog Monitro:-
 - (a) gynnal ymchwiliad; ac
 - (b) adrodd, ac os yn briodol gwneud argymhellion i Bwyllgor Safonau'r Cyngor.
9. Bydd y Swyddog Monitro'n ymchwilio yn unol â'r Rheoliadau a gallent ddilyn gweithdrefnau y mae ef neu hi'n ystyried eu bod yn briodol yn amgylchiadau'r achos.
10. Ar ôl casglu'r ymchwiliad, rhaid i'r Swyddog Monitro:
 - (a) lunio adroddiad ar ganfyddiadau'i ymchwiliad ac, os yn briodol, gwneud argymhellion i'r Pwyllgor Safonau,
 - (b) anfon copi o'r adroddiad at yr Aelod, a
 - (c) chymryd camau rhesymol i anfon copi o'r adroddiad at yr Achwynydd.
11. Bydd y Pwyllgor Safonau'n ystyried adroddiad y Swyddog Monitro ac unrhyw argymhellion yn unol â'r weithdrefn a osodwyd isod.

Ymchwiliadau'r Ombwdsmon (atgyfeiriadau o dan adran 71(2) y Ddeddf)

12. Lle mae'r Ombwdsmon yn cwblhau ei (h)ymchwiliad ac yn anfon adroddiad at y Swyddog Monitro a Phwyllgor Safonau'r Cyngor o dan adran 71(2) y Ddeddf, rhaid i'r Swyddog monitro ystyried adroddiad yr Ombwdsmon ac, os yn briodol, gwneud argymhellion i Bwyllgor Safonau'r Cyngor.
13. Bydd y Pwyllgor Safonau'n ystyried adroddiad yr Ombwdsmon ynghyd ag unrhyw argymhellion a wnaed gan y Swyddog Monitro yn unol â'r weithdrefn a osodwyd isod.

Cyfarfod cyntaf y Pwyllgor Safonau – Penderfyniad Cychwynnol

14. Ar ôl i'r Swyddog Monitro:

- (a) lunio adroddiad ymchwilio yn unol â pharagraff 10; neu
- (b) ystyried adroddiad ymchwilio'r Ombwdsmon yn unol â pharagraff 12

bydd ef/hi yn trefnu i alw cyfarfod o'r Pwyllgor Safonau cyn gynted â phosibl a bod copi o'r adroddiad ymchwilio, ynghyd ag argymhellion y Swyddog Monitro (os oes rhai), yn cael eu hanfon at bob aelod o'r Pwyllgor Safonau.

15. Bydd hysbysiad o amser a man y cyfarfod yn cael ei roi yn unol â Rhan VA Deddf Llywodraeth Leol 1972 fel y'i diwygiwyd gan Reoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001.

16. Os caiff adroddiad yr ymchwiliad ei lunio gan yr Ombwdsmon, bydd y Swyddog Monitro'n rhoi gwybod i'r Pwyllgor Safonau. Os caiff adroddiad yr ymchwiliad ei lunio gan y Swyddog Monitro, bydd y Swyddog Safonau neu ryw berson cymwys arall yn rhoi gwybod i'r Pwyllgor Safonau.

17. Bydd materion cyfarfod y Pwyllgor Safonau'n gyfyngedig i ystyried adroddiad yr ymchwiliad ac argymhellion y Swyddog Monitro (os oes rhai) ac i wneud penderfyniad cychwynnol naill ai:-

- (a) nad oes tystiolaeth o unrhyw fethiant i ufuddhau i'r Cod Ymddygiad, neu
- (b) y dylai'r Aelod gael y cyfle i wneud sylwadau, naill ai ar lafar neu ar bapur mewn perthynas â chanfyddiadau'r ymchwiliad ac unrhyw honiad ei fod ef neu ei bod hi wedi methu, neu y gallai fethu ufuddhau i'r Cod Ymddygiad.

Ar ôl Cyfarfod Cyntaf y Pwyllgor Safonau

18. Lle mae'r Pwyllgor Safonau'n penderfynu nad oes tystiolaeth o unrhyw fethiant i ufuddhau i'r Cod Ymddygiad, bydd y Swyddog Safonau'n hysbysu'r Aelod, yr Achwynydd a'r Ombwdsmon yn unol â hynny.

19. Lle mae'r Pwyllgor Safonau'n penderfynu y dylai'r Aelod gael cyfle i wneud sylwadau, bydd y Swyddog Safonau'n hysbysu'r Aelod ynghylch penderfyniad y Pwyllgor a'r drefn y mae'r Pwyllgor yn bwriadu ei mabwysiadu i gael ac ystyried unrhyw sylwadau y gallai ef neu hi ddymuno'u gwneud.

Paratoi ar gyfer y gwrandawriad i ystyried sylwadau'r Aelodau

20. Bydd y Swyddog Safonau, trwy ymgynghori â Chadeirydd y Pwyllgor Safonau, yn ysgrifennu at yr Aelod i gynnig dyddiad ar gyfer y gwrandawriad er mwyn ystyried unrhyw sylwadau y gallai'r Aelod ddymuno'u gwneud a gofyn i'r Aelod ymateb yn ysgrifenedig ymhen 14 diwrnod i gadarnhau a fydd ef/hi:
- (a) yn gallu mynychu'r gwrandawriad
 - (b) eisiau gwneud sylwadau, naill ai ar lafar neu ar bapur ac os felly, cynnwys unrhyw sylwadau ysgrifenedig yn ei (h)ymateb
 - (c) yn anghytuno ag unrhyw un o'r canfyddiadau ffaith yn adroddiad yr ymchwiliad, ac os bydd, pa faterion y mae ef neu hi'n anghytuno â nhw a'r rhesymau am unrhyw anghytundeb;
 - (ch) eisiau ymddangos gerbron y Pwyllgor mewn person neu gael ei gynrychioli/chynrychioli yn y gwrandawriad gan gyfreithiwr, bargyfreithiwr neu unrhyw un arall, yn unol â'i hawl o dan y Rheoliadau
 - (d) eisiau rhoi tystiolaeth i'r Pwyllgor Safonau, naill ai ar lafar neu ar bapur;
 - (dd) eisiau galw ar dystion perthnasol i roi tystiolaeth i'r Pwyllgor Safonau;
 - (e) eisiau cynnal unrhyw ran o'r cyfarfod yn breifat;
 - (f) eisiau i unrhyw ran o adroddiad yr ymchwiliad neu ddogfennau perthnasol eraill gael eu celu rhag y cyhoedd.
21. Bydd y Swyddog Safonau'n rhoi gwybod i'r Swyddog Ymchwilio ynghylch dyddiad y gwrandawriad arfaethedig ac yn gofyn a fydd ef neu hi'n mynychu'r gwrandawriad.
22. Bydd y Swyddog Safonau'n anfon copi o ymateb yr Aelod dan baragraff 20 at y Swyddog Ymchwilio a bydd yn gofyn iddo/iddi gadarnhau ar bapur ymhen 7 niwrnod:
- (a) a oes ganddo/ganddi sylwadau ar ymateb yr Aelod
 - (b) ydy ef/hi am gael ei gynrychioli/chynrychioli yn y gwrandawriad;
 - (c) ydy ef/hi am alw ar dystion perthnasol i roi tystiolaeth i'r Pwyllgor Safonau;
 - (ch) ydy ef/hi am i unrhyw ran o'r cyfarfod gael ei gynnal yn breifat; ac
 - (d) ydy ef/hi am i unrhyw ran o adroddiad yr ymchwiliad neu ddogfennau perthnasol eraill i gael eu celu rhag y cyhoedd.

23. Bydd y Swyddog Safonau'n ysgrifennu at aelodau'r Pwyllgor, yr Aelod a'r Swyddog Ymchwilio o leiaf bythefnos cyn y gwrandawriad i:
- (a) gadarnhau dyddiad, amser a lle'r gwrandawriad;
 - (b) crynhoi'r honiad;
 - (c) amlinellu prif ffeithiau'r achos y cytunir arnynt;
 - (ch) amlinellu'r prif ffeithiau sydd heb eu cytuno arnynt;
 - (d) nodi a fydd yr Aelod neu'r Swyddog Ymchwilio yn mynychu neu'n cael ei gynrychioli/chynrychioli yn y gwrandawriad;
 - (dd) rhestru'r tystion hynny y gofynnir iddynt roi tystiolaeth, os oes rhai;
 - (e) amgáu adroddiad yr ymchwiliad, unrhyw ddogfennau perthnasol, ymateb yr Aelod ac unrhyw ymateb pellach gan y Swyddog Ymchwilio; ac
 - (f) amlinellu'r weithdrefn arfaethedig ar gyfer y cyfarfod.

Grymoedd y Pwyllgor Safonau

24. Yn unol â gofynion cyfiawnder naturiol, gallai'r Pwyllgor Safonau gynnal y cyfarfod yn y ffordd mae'n ystyried ei bod yn addas i egluro'r materion sydd o'i flaen ac yn gyffredinol i drafod y trefniadau'n gyfiawn. Rhaid iddo, cyn belled ag y mae'n ymddangos yn briodol iddo, geisio osgoi ffurfioldeb ac anhyblygrwydd yn ei drefniadau. Bydd y Pwyllgor Safonau'n penderfynu ar dystiolaeth ffeithiol trwy gydbwysu tebygolrwydd.
25. Gallai'r Aelod neu'r Swyddog Ymchwilio gael eu cynrychioli neu gael cwmni rhywun sydd â chymwysterau cyfreithiol ai peidio, ond os bydd y Pwyllgor Safonau mewn unrhyw achos penodol yn fodlon bod rheswm da, gallai wrthod gadael i berson penodol gynorthwyo neu gynrychioli parti yn y gwrandawriad.
26. Gallai'r Pwyllgor Safonau gymryd cyngor cyfreithiol gan swyddog y Cyngor a benodwyd at y diben hwn unrhyw bryd yn ystod y cyfarfod neu wrth iddynt ystyried y canlyniad. Bydd sylwedd unrhyw gyngor cyfreithiol a roddwyd i'r Pwyllgor yn cael ei rannu gyda'r Aelod a'r Swyddog Ymchwilio os byddant yn bresennol.
27. Lle bo'n briodol, ac yn unol â'r Rheoliadau, mae gan y Pwyllgor Safonau'r grym i geryddu'r Aelod, neu ohirio neu ohirio'n rhannol yr Aelod am gyfnod o nid mwy na 6 mis.

Gweithdrefn yn y gwrandawriad

28. Bydd y gwrandawriad yn cael ei gynnal yn gyhoeddus oni chaiff y Pwyllgor Safonau ei berswadio bod rheswm da i eithrio'r cyhoedd.
29. Bydd gweithdrefn y cyfarfod fel y mae wedi'i gosod isod, yn amodol ar y Cadeirydd yn gwneud y newidiadau y mae ef neu hi'n credu eu bod yn addas er mwyn sicrhau gwrandawriad teg ac effeithlon.

Rhagarweiniad

30. Bydd Cadeirydd y Pwyllgor Safonau'n cyflwyno'r personau hynny sy'n bresennol a bydd yn esbonio modd a threfn y trefniadau.

Y Cam Cyntaf: Materion trefniadol rhagarweiniol

31. Bydd y Pwyllgor Safonau wedyn yn datrys unrhyw faterion neu anghytundebau am sut dylai'r gwrandawriad barhau, sydd heb eu datrys yn ystod y broses cyn y gwrandawriad.

Yr ail gam: Canfod ffeithiau

32. Bydd y Pwyllgor Safonau'n ystyried wedyn a oes unrhyw anghytundebau sylweddol ai peidio am y ffeithiau sydd wedi'u cynnwys yn adroddiad yr ymchwiliad.
33. Os oes anghytundeb o ran y ffeithiau:-
 - (a) bydd y Swyddog Ymchwilio, os ydyw'n bresennol, yn cael ei wahodd i wneud unrhyw sylwadau angenrheidiol i gefnogi'r canfyddiadau ffeithiau perthnasol yn adroddiad yr ymchwiliad.
 - (b) gallai'r Swyddog Ymchwilio alw ar unrhyw dystion cefnogol angenrheidiol i roi tystiolaeth, gyda chaniatâd y Pwyllgor Safonau a bydd y Pwyllgor yn rhoi cyfle i'r Aelod herio unrhyw dystiolaeth a roddwyd gerbron gan unrhyw dyst a alwyd gan y Swyddog Ymchwilio.
 - (c) wedyn bydd yr Aelod yn cael ei wahodd i wneud sylwadau i gefnogi ei fersiwn o'r ffeithiau.
 - (ch) gallai'r Aelod alw ar unrhyw dystion angenrheidiol i roi tystiolaeth, gyda chaniatâd y Pwyllgor Safonau a bydd y Pwyllgor yn rhoi cyfle i'r Swyddog Ymchwilio herio unrhyw dystiolaeth a roddwyd gerbron gan unrhyw dyst a alwyd gan yr Aelod.
34. Gallai'r Pwyllgor Safonau gwestiynu unrhyw un o'r bobl sydd ynghlwm neu unrhyw un o'r tystion unrhyw bryd.

35. Os ydy'r Aelod yn anghytuno ag unrhyw ffaith berthnasol yn adroddiad yr ymchwiliad, heb roi gwybod am yr anghytundeb o flaen llaw, rhaid iddo ef neu iddi hi roi rhesymau da am beidio â son amdano cyn y gwrandawriad. Os nad yw'r Swyddog Ymchwilio'n bresennol, bydd y Pwyllgor Safonau'n ystyried a fyddai er lles y cyhoedd ai peidio i barhau yn ei (h)absenoldeb. Ar ôl ystyried esboniad yr Aelod am beidio â chodi'r mater yn gynharach, gallai'r Pwyllgor wedyn:
- (a) barhau â'r gwrandawriad, gan ddibynnu ar y wybodaeth yn adroddiad yr ymchwiliad
 - (b) galluogi'r Aelod i wneud sylwadau ar y mater, a gwahodd y Swyddog Ymchwilio i ymateb a galw ar unrhyw dystion, fel y bo angen; neu
 - (c) gohirio'r gwrandawriad er mwyn trefnu i dystion priodol fod yn bresennol neu i'r Swyddog Ymchwilio fod yn bresennol os nad yw ef neu hi'n bresennol yn barod.
36. Wrth gasglu'r sylwadau o ran materion ffeithiau, bydd y Pwyllgor Safonau'n gadael i benderfynu'n breifat ar y sylwadau, ac ar ôl hynny bydd Cadeirydd y Pwyllgor Safonau'n cyhoeddi'r ffeithiau maen nhw wedi'u canfod.

Trydydd cam: Penderfynu ydy'r Aelod wedi methu ufuddhau i'r Cod

37. Bydd y Pwyllgor Safonau'n ystyried wedyn ydy'r Aelod wedi methu ufuddhau i'r Cod ar sail y ffeithiau a ganfuwyd ganddynt.
38. Bydd y Pwyllgor Safonau'n gwahodd y Swyddog Ymchwilio i wneud sylwadau o ran ydy'r Aelod wedi methu ufuddhau i'r Cod Ymddygiad ai peidio, ar sail y ffeithiau y mae'r Pwyllgor wedi'u canfod.
39. Bydd y Pwyllgor Safonau'n gwahodd yr Aelod i ymateb i sylwadau'r Swyddog Ymchwilio ac i wneud sylwadau o ran ydy ef neu hi wedi methu ufuddhau i'r Cod Ymddygiad ai peidio ar sail y canfyddiadau y mae'r Pwyllgor wedi'u canfod.
40. Gallai'r Pwyllgor Safonau gwestiynu unrhyw un sydd ynghlwm ar unrhyw bwynt a godant yn eu sylwadau, unrhyw bryd.
41. Bydd yr Aelod yn cael ei wahodd i wneud unrhyw bwyntiau perthnasol terfynol.
42. Bydd y Pwyllgor Safonau'n gadael i benderfynu'n breifat ar y sylwadau ac i benderfynu ydy'r Aelod wedi methu ufuddhau i'r Cod Ymddygiad ai peidio, ac ar ôl hynny, bydd Cadeirydd y Pwyllgor Safonau'n cyhoeddi eu canfyddiadau.

Pedwerydd cam: Camau i'w cymryd

43. Os bydd y Pwyllgor Safonau'n penderfynu nad yw'r Aelod wedi methu ufuddhau i'r Cod Ymddygiad, bydd yn cofnodi'n ffurfiol nad oes tystiolaeth o unrhyw fethiant gan yr Aelod i ufuddhau i'r Cod Ymddygiad ac felly nid oes angen cymryd unrhyw gamau.
44. Os bydd y Pwyllgor Safonau'n penderfynu bod yr Aelod wedi methu ufuddhau i'r Cod Ymddygiad, bydd yn gwahodd yr Aelod a'r Swyddog Ymchwilio i wneud sylwadau o ran:
- (a) a ddylai'r Pwyllgor osod cosb ai peidio; ac
 - (b) ar ba ffurf ddylai unrhyw gosb fod.
45. Bydd y Pwyllgor Safonau'n gadael i benderfynu'n breifat ar y sylwadau ac yn penderfynu naill ai:
- (a) nad oes angen unrhyw gamau mewn perthynas â'r methiant i ufuddhau i'r Cod Ymddygiad,
 - (b) dylai'r Aelod gael ei geryddu neu
 - (c) dylai'r Aelod gael ei wahardd neu ei wahardd yn rhannol rhag bod yn aelod neu'n aelod cyfetholedig o'i (h)awdurdod am gyfnod o nid mwy na chwe mis,
- ac ar ôl hynny, bydd Cadeirydd y Pwyllgor Safonau'n cyhoeddi eu penderfyniad.
46. Ar ôl gwneud penderfyniad, bydd y Pwyllgor Safonau'n cyfarwyddo'r Swyddog Safonau i gadarnhau'r penderfyniad a'r rhesymau am y penderfyniad yn ysgrifenedig ac i anfon copi o'r penderfyniad ysgrifenedig (gan gynnwys manylion am hawl yr Aelod i apelio) at yr Aelod, yr Achwynydd a'r Ombwdsmon cyn gynted ag sy'n rhesymol ymarferol.

Methu gwneud sylwadau / mynychu'r gwrandawriad

47. Os bydd yr Aelod yn methu gwneud sylwadau, gallai'r Pwyllgor Safonau:
- (a) oni bai ei fod yn fodlon bod digon o reswm am y fath fethiant, ystyried adroddiad yr ymchwiliad a gwneud penderfyniad yn absenoldeb yr Aelod; neu
 - (b) roi cyfle pellach i'r Aelod wneud sylwadau.
48. Os bydd parti'n methu bod yn bresennol na chael eu cynrychioli yn y gwrandawriad, gallai'r Pwyllgor Safonau, os ydyw'n fodlon fod y parti'n cael ei hysbysu'n briodol ynghylch y gwrandawriad ac nad oes rheswm da am y fath absenoldeb -
- (a) wrando ar y mater a phenderfynu arno yn absenoldeb y parti; neu
 - (b) ohirio'r gwrandawriad.

Salwch neu Analluedd

49. Os bydd y Pwyllgor Safonau'n fodlon fod unrhyw barti'n methu, trwy salwch neu nam corfforol neu feddyliol, i fynychu'r gwrandawriad a bod anallu'r parti'n debygol o barhau am amser hir, gallai'r Pwyllgor Safonau wneud trefniadau fel yr ymddengys eu bod yn gweddu orau, yn holl amgylchiadau'r achos, i benderfynu ar y mater yn deg.

Gwaharddiad

50. Bydd cyfnod o waharddiad neu waharddiad rhannol yn dechrau ar y diwrnod ar ôl:
- (a) y terfyn amser a ganiateir i gofnodi hysbysiad o apêl i dribiwnlys apeliadau dan y Rheoliadau (h.y. ymhen 21 niwrnod o gael hysbysiad o benderfyniad y Pwyllgor Safonau);
 - (b) cael hysbysiad o gasgliad unrhyw apêl yn unol â'r Rheoliadau;
 - (c) penderfyniad pellach gan y Pwyllgor Safonau a wnaed ar ôl cael argymhelliad gan dribiwnlys apeliadau dan y Rheoliadau,
- pa bynnag sy'n digwydd ddiwethaf.

Atgyfeiriad gan Dribiwnlys Apeliadau

51. Lle mae'r Pwyllgor Safonau'n penderfynu bod yr Aelod wedi methu ufuddhau i'r Cod Ymddygiad, gallai'r Aelod apelio yn erbyn y penderfyniad i dribiwnlys apeliadau a dynnwyd o Banel Dyfarnu Cymru.
52. Gallai tribiwnlys apeliadau gymeradwyo penderfyniad y Pwyllgor Safonau, cyfeirio mater yn ôl iddo gan argymhell ei fod yn gosod cosb wahanol neu ddymchwel y penderfyniad.
53. Os:
- (a) bydd y Pwyllgor Safonau'n penderfynu bod yr Aelod wedi methu ufuddhau i'r Cod Ymddygiad;
 - (b) bod yr Aelod yn apelio at dribiwnlys apeliadau a dynnwyd o Banel Dyfarnu Cymru; a
 - (c) bod y tribiwnlys dywededig yn cyfeirio'r mater yn ôl at y Pwyllgor Safonau gan argymhell gosod cosb wahanol,
- bydd y Pwyllgor Safonau'n cwrdd cyn gynted ag sy'n rhesymol ymarferol i ystyried argymhelliad y tribiwnlys apeliadau a bydd yn penderfynu a ddylai gynnal ei benderfyniad gwreiddiol neu dderbyn yr argymhelliad ai peidio.

54. Ar ôl i'r Pwyllgor Safonau wneud ei benderfyniad, bydd yn cyfarwyddo'r Swyddog Safonau i gadarnhau'r penderfyniad a'r rhesymau am y penderfyniad yn ysgrifenedig ac i anfon copi o'r penderfyniad ysgrifenedig at yr Aelod, yr Achwynydd, yr Ombwdsmon a llywydd Panel Dyfarnu Cymru cyn gynted ag sy'n rhesymol ymarferol.

Cyhoeddi adroddiad y Pwyllgor Safonau

55. Bydd y Pwyllgor Safonau'n llunio ymhen 14 diwrnod ar ôl:

- (a) y terfyn amser a ganiateir i gofnodi hysbysiad o apêl i dribiwnlys apeliadau dan y Rheoliadau; neu
- (b) gael hysbysiad o gasgliad unrhyw apêl yn unol â'r Rheoliadau; neu
- (c) benderfyniad pellach gan y Pwyllgor Safonau a wnaed ar ôl cael argymhelliad gan dribiwnlys apeliadau dan y Rheoliadau,

pa bynnag un sy'n digwydd ddiwethaf, adroddiad ar ganlyniad yr ymchwiliad ac yn anfon copi at yr Ombwdsmon, y Swyddog Monitro, yr Aelod ac yn cymryd camau rhesymol i anfon copi at yr Achwynydd.

56. O gael adroddiad y Pwyllgor Safonau, bydd y Swyddog Monitro:

- (a) yn cyhoeddi'r adroddiad ar wefan y Cyngor am gyfnod o 21 niwrnod ac yn sicrhau bod copïau ar gael i'w harchwilio gan y cyhoedd yn rhad ac am ddim ar bob amser rhesymol yn un neu fwy o swyddfeydd y Cyngor, lle bydd gan unrhyw un yr hawl i gymryd copïau o, neu ddetholiadau o'r adroddiad pan fo ar gael yn y modd hwnnw,
- (b) yn cyflenwi copi o'r adroddiad i unrhyw un ar gais os bydd ef neu hi'n talu'r ffi y gallai'r Cyngor ofyn yn rhesymol amdani; a
- (c) heb fod yn hwyrach na 7 niwrnod ar ôl i'r adroddiad ddod i law'r Pwyllgor Safonau, yn rhoi hysbysiad cyhoeddus, trwy hysbysebu mewn papurau newydd sy'n cylchredeg yn yr ardal ac mewn ffyrdd eraill yr ymddengys eu bod yn briodol iddo neu iddi. Bydd copïau o'r adroddiad ar gael a ddarperir yn ôl is-baragraffau (a) a (b) uchod, a byddant yn dynodi'r dyddiad (sy'n ddyddiad heb fod yn fwy na saith niwrnod ar ôl rhoi'r hysbysiad cyhoeddus yn y lle cyntaf) y bydd y cyfnod o 21 niwrnod yn dechrau ohono.

Costau

57. Nid oes gan y Pwyllgor Safonau grym i ddyfarnu unrhyw gostau neu dreuliau sy'n codi o unrhyw un o'i drafodion.

Y Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd
Chwefror 2012